MEMO

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

ONDERWERP
Plan van Aanpak LACH Cortenoever

PROJECTNUMMER
C05056.000056.

DATUM
29 november 2019

ONZE REFERENTIE
084024759 B

VAN
Floris van Oosterhout

AAN
Sylvia Peeters-Som

KOPIE AAN
Annemarie Bakker, Koen Akkers, Kees Buddingh, Koos Mol, Bert Wesselink, Ragna Jansen, Micky Westerbeek, Niels Nijborg.

Gecontroleerd door: Ragna Jansen
Vrijgegeven door: Bert Wesselink

Onderzoeksgegevens Plan van Aanpak

Tabel 1. Onderzoeksgegevens Plan van Aanpak.

Objectgegevens onderzoek	
Projectnaam	Cortenoever
Plaats	Cortenoever
Gemeente	Brummen
Provincie	Gelderland
Coördinaten (Centrumcoördinaat)	210.916; 457.802
Oppervlakte plangebied	Circa 26 ha.
Oppervlakte archeologische begeleiding: - Insteek voormalige gracht schans - Maaiveldverlaging rivierkundige compensatie - Maaiveldverlaging De Batterij	 800 m^2 3,9 ha 12,4 ha
Onderzoeksmelding Archis3 van bureauonderzoek	4701072100
Uitvoerder	Arcadis Nederland BV
Contactpersoon	Floris van Oosterhout Arcadis Nederland B.V. Floris.vanoosterhout@arcadis.com
Opdrachtgever	Provincie Gelderland
Bevoegd Gezag	Gemeente Brummen

Inleiding

In de periode mei – juni 2019 is door Arcadis een bureauonderzoek Landschap, Archeologie en Cultuurhistorie (LACH) uitgevoerd voor het project Cortenoever. In de uiterwaard Cortenoever realiseren de Provincie Gelderland en Rijkswaterstaat (opdrachtgevers) natuurdoelen vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW), Natura2000 en het

Gelders Natuurnetwerk (GNN) via een integrale gebiedsaanpak. Binnen de uiterwaard van 250 ha is een plangebied, waar grondroerende werkzaamheden plaatsvinden. Concreet vinden de volgende werkzaamheden plaats, waarbij de bodem in verschillende mate wordt verstoord:

- Potentieel glanshaverhooiland en potentieel stroomdalgrasland
- Aanplant bosplantsoen
- Aanleg struinroute door middel van paaltjes; aanplant haag
- Insteek kronkelwaardgeulen uitgraven al dan niet met handhaven van sliblaag
- Maaiveldverlaging in drie gebieden:
  - Maaiveldverlaging Reuversweerd.
  - Maaiveldverlaging rivierkundige compensatie.
  - Maaiveldverlaging De Batterij.

Voor bovenstaande werkzaamheden is in het bureauonderzoek een advies opgesteld met betrekking tot een goede omgang met archeologische waarden. Voor een deel van de werkzaamheden is geen archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd. Voor drie andere delen is planaanpassing geadviseerd en indien dit niet mogelijk was, een archeologische begeleiding. Het betreft de volgende gebieden:

- Insteek kronkelwaardgeulen ter plaatse van de voormalige gracht van schans Cortenoever.
- Maaiveldverlaging rivierkundige compensatie.
- Maaiveldverlaging De Batterij.

De provincie Gelderland heeft dit advies meegenomen in de optimalisaties die hebben geleid tot het Definitief Ontwerp. In dit Plan van Aanpak is gekeken in hoeverre de maaiveldverlaging zich boven de 30 cm houdt, zodat eventueel aanwezige archeologische waarden beschermd blijven en geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. In een aantal zones is de ingreep inderdaad beperkt tot de bovenste 30 cm, maar in grote delen gaat deze ook dieper. In deze zones is een archeologische begeleiding van toepassing (Figuur 3).

Plan van Aanpak Archeologie

De drie zones van het plangebied waar de archeologische begeleiding wordt uitgevoerd, liggen in verschillende verwachtingszones. Daartoe is een gespecificeerd verwachtingsmodel opgesteld in het bureauonderzoek (Mol en Van Oosterhout 2019; Tabel 1). In het gebied met de maaiveldverlaging De Batterij bevinden zich twee verschillende types archeologische verwachting. Binnen de zone van de voormalige gracht van de batterij, bevindt zich een hoge verwachting (Figuur 3). Bij de uitvoering van de archeologische begeleiding, is gedurende de ontgravingen permanent een archeoloog aanwezig. Tijdens het ontgraven dienen de vlakken en profielen gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van archeologische resten. Naast een visuele inspectie van het vlak dient het vlak ook met behulp van metaaldetectie geïnspecteerd te worden. Indien er archeologische resten aangetroffen worden, zullen de resten gedocumenteerd en ingemeten worden. De documentatie dient te gebeuren middels foto's, tekeningen en inmetingen met behulp van GPS. De resultaten van de begeleiding worden vastgelegd in één rapport van het gehele plangebied.

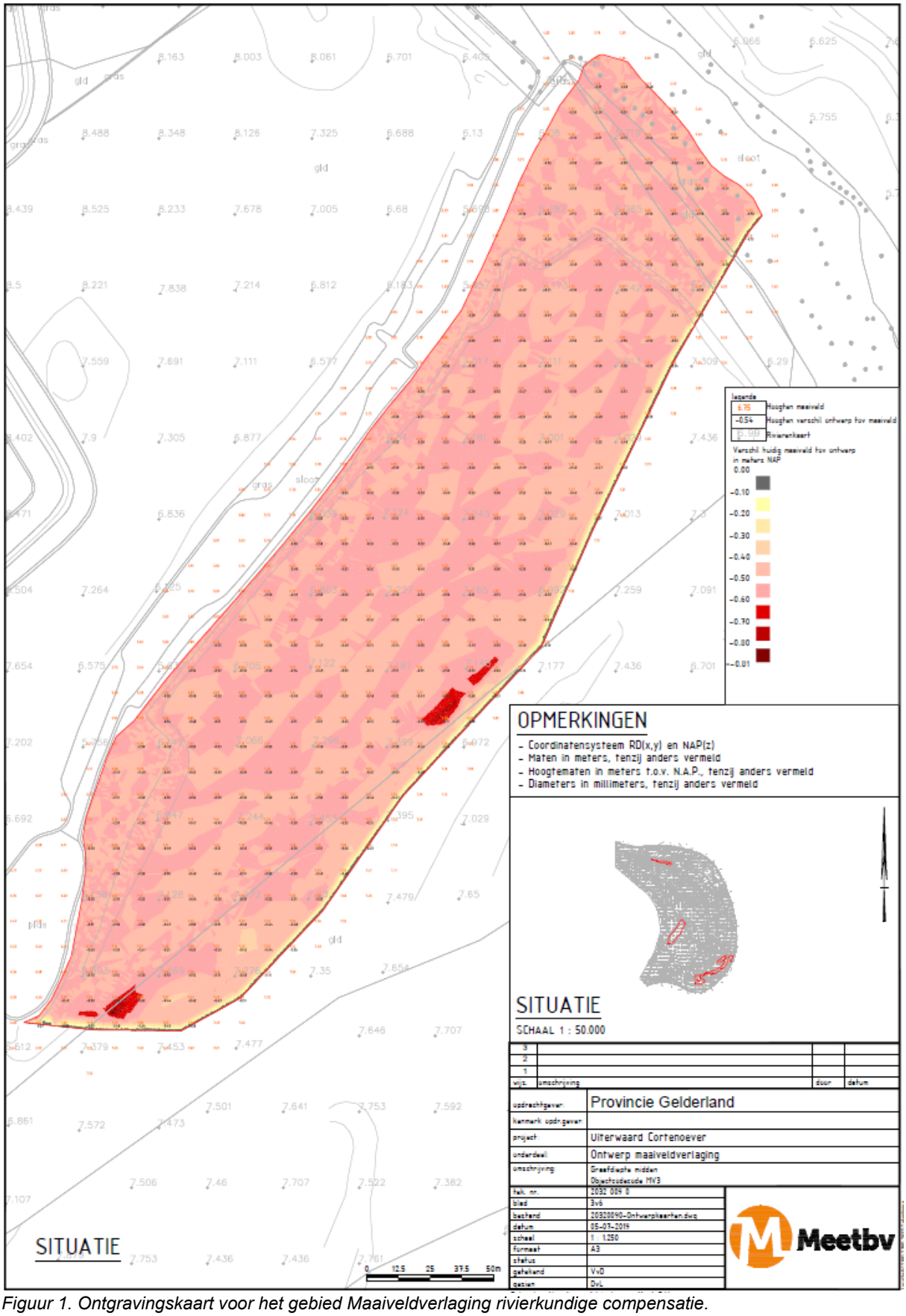
Voorafgaand aan de uitvoering van de archeologische begeleiding dient een Programma van Eisen (PvE) te worden opgesteld, dat dient te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag, de gemeente Brummen. In het PvE dient te worden opgenomen wat de voorwaarden zijn voor de opschaling of afschaling van de onderzoeksintensiteit van de archeologische begeleiding. Daarnaast dient door de opdrachtnemer een draaiboek te worden opgesteld met daarin opgenomen een veiligheidsplan. Om bovenstaande voorwaarden te borgen dient het opstellen van het draaiboek en het PvE onderdeel te zijn van het bestek bij het contract.

Tabel 2. Gespecificeerde verwachting voor de gebieden waar archeologische begeleiding dient te worden uitgevoerd.

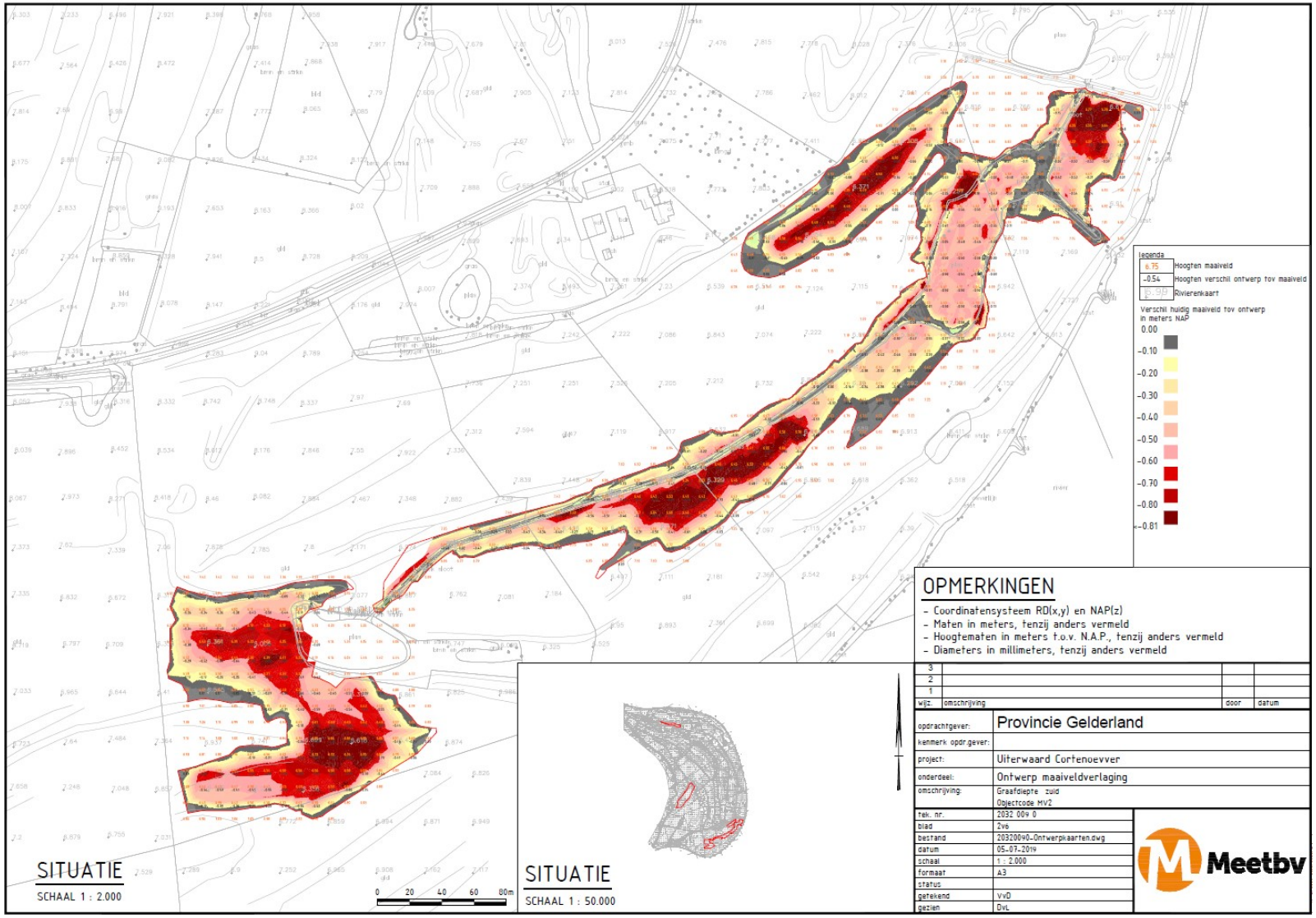
Deelgebied	Verwach-ting	Periode	Complextype en kenmerken	Diepteligging	Gaafheid
Voormalige gracht schans Cortenoever	Hoog	Late Middeleeuwen tot Nieuwe tijd	Voorwerpen behorende bij de verdediging van de schans	Direct onder de bouwvoor	Goed
Maaiveldverlaging rivierkundige compensatie	Middelhoog en laag	Neolithicum tot de Nieuwe tijd	Vondst- en sporen niveau, mogelijk water gerelateerd nabij strangen.	In de (top) van de kronkelwaard-afzettingen	Slecht tot redelijk
Maaiveldverlaging De Batterij	Laag	Neolithicum tot de Nieuwe tijd	Vondst- en sporen niveau, mogelijk water gerelateerd nabij strangen.	In de (top) van de kronkelwaard-afzettingen	Slecht tot redelijk
Maaiveldverlaging De Batterij – voormalige gracht van fort	Hoog	Nieuwe tijd	Voorwerpen behorende bij de verdediging van de schans	Direct onder de bouwvoor	Goed

Literatuur

- Mol, K. en F. van Oosterhout. *Bureauonderzoek Landschap, Archeologie en Cultuurhistorie Cortenoever*. Arcadis Archeologische Rapporten 186.

Figuur 1. Ontgravingskaart voor het gebied Maaiveldverlaging rivierkundige compensatie.

Figuur 2. Ontgravingskaart voor het gebied Maaiveldverlaging De Batterij.

Figuur 3. Advies voor het plangebied.